

Lieta C-394/22**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2022. gada 15. jūnijs

Iesniedzējtiesa:

Hof van beroep, Antwerpen (Beļģija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 7. jūnijs

Prasītāja:

Oilchart International NV

Atbildētājas:

O.W. Bunker (Netherlands) BV

ING Bank NV

Pamatlietas priekšmets

Strīds ir par prasītājas, Nīderlandes sabiedrības *Oilchart international NV*, prasījumu apmaksāt rēķinu par degvielas uzpildi jūras kuģim *Sluiskil* [*Sluiskil*] (Nīderlande) ostā. Šis rēķins nebija apmaksāts, kad parādniece kļuva maksātnespējīga. Pamatojoties uz bankas garantiju noteikumiem, Beļģijas tiesā tika celta prasība par samaksu.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Lūgums, kas pamatots ar LESD 267. pantu, attiecas uz jautājumu, vai Beļģijas tiesai ir jurisdikcija lietā, kurā, no vienas puses, ir jāpārbauda, vai uz prasījumu attiecas Nīderlandes Maksātnespējas likuma īpašās normas, kas ļauj šo prasījumu pieteikt ārpus maksātnespējas procedūras, un, no otras puses, vai šādu prasījumu Nīderlandē var izvirzīt vienlaikus ar maksātnespējas procesa administratoram iesniegtu pieteikumu par samaksu no maksātnespējas masas. Iesniedzējtiesa arī

jautā, vai attiecīgās Nīderlandes tiesību normas ir pretrunā Regulas Nr. 1346/2000 (turpmāk tekstā – “Maksātnespējas regula”) 3. panta 1. punktam.

Prejudiciālie jautājumi

1)

Vai Regulas Nr. 1215/2012 1. panta 2. punkta b) apakšpunkts, skatot to kopsakarā ar Regulas Nr. 1346/2000 3. panta 1. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka Regulas Nr. 1215/2012 1. panta 2. punkta b) apakšpunktā minētie jēdzieni “bankrot[s], ar maksātnespējīgu uzņēmēj sabiedrību vai citu juridisko personu likvidāciju saistīt[as] procedūr[as], tiesas rīkojum[i], mierizlīgum[i] un līdzīg[as] procedūr[as]” ietver arī tiesvedību, kurā prasības pieteikumā norādītais prasījums ir aprakstīts kā vienkāršs prasījums no piegādēm un pakalpojumiem, neminot atbildētājas jau iestājušos maksātnespēju, turklāt prasījuma faktiskais juridiskais pamats ir balstīts uz Nīderlandes īpašajām atkāpes ietverošām maksātnespējas tiesību normām (*Nederlandse Wet van 30 september 1893, op het faillissement en de surséance van betaling* [1893. gada 30. septembra Likuma par maksātnespēju un maksājumu apturēšanu, turpmāk tekstā – “NIG”] 25. panta 2. punkts), un kurā:

- ir jāpārbauda, vai šāds prasījums ir uzskatāms par pārbaudāmu prasījumu (NIG 26. pants, skatot to kopsakarā ar 110. pantu) vai nepārbaudāmu prasījumu (NIG 25. panta 2. punkts),
- jautājums par to, vai abus prasījumus var pieteikt vienlaicīgi un vai viens neizslēdz otru, ņemot vērā katra prasījuma īpašās tiesiskās sekas (tostarp iespēju izmantot bankas garantiju, kas izsniegta pēc maksātnespējas iestāšanās), ir jāizvērtē saskaņā ar Nīderlandes maksātnespējas tiesību īpašajām normām?

Kā arī,

2)

Vai NIG 25. panta 2. punkts ir saderīgs ar Regulas Nr. 1346/2000 3. panta 1. punktu, ciktāl ar šo tiesību normu ir atļauts šādu prasījumu (saskaņā ar NIG 25. panta 2. punktu) izvirzīt citas dalībvalsts tiesā, nevis tās dalībvalsts maksātnespējas tiesā, kurā ir iestājusies maksātnespēja?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (pārstrādāta versija), 1. panta 2. punkta b) apakšpunkts

Padomes Regula (EK) Nr. 1346/2000 (2000. gada 29. maijs) par maksātnespējas procedūrām, 3. panta 1. punkts

Atbilstošās valsts tiesību normas

Wet van 30 september 1893, op het faillissement en de surséance van betaling (Nederlandse faillissementswet) (1893. gada 30. septembra Likums par maksātnespēju un maksājumu apturēšanu [Nīderlandes Maksātnespējas likums]), 25., 26. un 110. pants.

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 *OW Bunker (Netherlands) BV* (turpmāk tekstā – “*OWB NL*”) ir Dānijas *OWB* grupas sabiedrība. Prasītāja pēc *OWB NL* norādījumiem piegādāja degvielu jūras kuģim *ms Evita K* Sluiskilas ostā (Nīderlande) un par to izrakstīja rēķinu 116 471,45 ASV dolāru apmērā, kas palika neapmaksāts *OWB NL* maksātnespējas dēļ.
- 2 Tā kā pēc tam, kad *OWB NL* kļuva maksātnespējīga, prasītāja pieprasīja vairāku kuģu arestu, lai saņemtu samaksu par piegādāto degvielu, tā no attiecīgajiem kuģu īpašniekiem saņēma bankas garantijas, lai atceltu arestus. Šajās garantijās bija paredzēts, ka tās var izmantot, pamatojoties uz “Beļģijā pieņemtu tiesas spriedumu vai šķīrējtiesas lēmumu, kas vērsts pret *OWB NL*” vai pret kuģa īpašnieku.
- 3 Pirms maksātnespējas iestāšanās *ING Bank NV* (turpmāk tekstā – “*ING*”) kopā ar citām bankām ir izsniegusi aizdevumu. Kā nodrošinājumu dažādi *OWB* grupas uzņēmumi, tostarp *OWB NL*, *ING* ir cedējuši savus pašreizējos un nākotnes prasījumus pret galapatērētājiem. *ING* iestājās lietā un lūdza aizliegt izmantot bankas garantijas vai citus nodrošinājumus par ar degvielu uzpildīto kuģi, līdz tiek atrisināta *OWB NL* maksātnespējas lieta.
- 4 Pirmās instances tiesa nosprieda, ka prasītājas prasība pret *OWB NL* ir nepieņemama. Attiecībā uz *ING* pieteikumu tā paziņoja, ka tai nav starptautiskās jurisdikcijas. Apelācijas tiesvedībā iesniedzējtiesa konstatēja, ka atbildētājas *OWB NL* rīcību, kas, tāpat kā pirmajā instancē, neieradās pirmajā tiesas sēdes dienā, pamatojoties uz Regulas Nr. 1215/2012 (turpmāk tekstā – “Briseles Ia regula”) 28. panta 1. punktu, ir jāvērtē kā tiesas starptautiskās jurisdikcijas apstrīdēšana. Saskaņā ar šo tiesību normu atbildētāja prombūtnes gadījumā tiesai vispirms ir jāpārbauda, vai tai ir jurisdikcija saskaņā ar šo regulu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 5 Prasītāja lūdz apmaksāt nesamaksāto rēķinu par piegādāto degvielu. Prasības pieteikumā nebija minēts *OWB NL* maksātnespējas process, kas ilga jau četrus mēnešus, un prasījums tika aprakstīts kā parasts civiltiesisks prasījums, kas izriet no piegādēm un pakalpojumiem. Tomēr savos pieteikumos prasītāja norādīja, ka tās prasījums esot balstīts uz Nīderlandes Maksātnespējas likuma (turpmāk tekstā – “*NIG*”) 25. panta 2. punktu.

- 6 *NIG* 25. pants attiecas uz nepārbaudāmiem prasījumiem. Tie ir pretstatā parastajiem pārbaudāmajiem prasījumiem, kurus sauc arī par maksātnespējas prasījumiem, un kurus kreditors piesaka maksātnespējas procesa administratoram, lai tos apmierinātu no maksātnespējas masas (Nīderlandes maksātnespējas tiesībās tie ir prasījumi saskaņā ar *NIG* 26. pantu, skatot to kopsakarā ar 110. pantu). Tādēļ iesniedzējtiesa min arī par prasījumiem “no maksātnespējas masas”. *NIG* 25. panta 1. punktā minētie nepārbaudāmie prasījumi ir prasījumi, kas tieši attiecas uz maksātnespējas masu, kā, piemēram, lietu tiesības. Šie prasījumi tiek iesniegti maksātnespējas procesa administratoram. Tomēr saskaņā ar *NIG* 25. panta 2. punktu nepārbaudāmus prasījumus ir arī iespējams iesniegt tieši maksātnespējīgai juridiskajai personai, nevis maksātnespējas procesa administratoram. Šādu prasījumu “ārpus maksātnespējas masas” gadījumā spriedums saskaņā ar *NIG* 25. panta 2. punktu neietekmē maksātnespējas masu. Tātad šādi prasījumi attiecas tikai uz maksātnespējīgo parādnieku personīgi.
- 7 Iesniedzējtiesa norāda, ka prasītāja ar savu prasījumu “ārpus maksātnespējas masas” acīmredzami grib panākt, lai tā varētu izmantot bankas garantijas, kas izsniegtas pēc *OWB NL* maksātnespējas iestāšanās. Tikmēr paralēli šai lietai prasītāja Nīderlandē maksātnespējas procesa administratoram ir iesniegusi parastu pārbaudāmu prasījumu par samaksu “no maksātnespējas masas”.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 8 Ar saviem prejudiciālajiem jautājumiem iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai tai ir jurisdikcija. Tas tā ir tikai gadījumā, ja prasījums nav saistīts ar maksātnespēju. Proti, saskaņā ar Briseles Ia regulas 1. panta 2. punkta b) apakšpunktu tā neattiecas uz “bankrotu, ar maksātnespējīgu uzņēmējsabiedrību vai citu juridisko personu likvidāciju saistītām procedūrām, tiesas rīkojumiem, mierizlīgumiem un līdzīgām procedūrām”. Turklāt saskaņā ar Maksātnespējas regulas 3. panta 1. punktu dalībvalstij, kuras teritorijā ir uzsākta maksātnespējas procedūra, šajā gadījumā Nīderlandē, ir starptautiska jurisdikcija izskatīt prasības, kas tieši izriet no maksātnespējas procedūras un ir ar to cieši saistītas (skat. arī spriedumu, 2009. gada 12. februāris, *Seagon*, C-339/07, EU:C:2009:83).
- 9 Jurisdikcijas noteikšanā izšķiroša nozīme ir nevis prasības procesuālajam kontekstam, bet gan tās juridiskajam pamatam. Ir jāizvērtē, vai šīs prasības pamatā esošās tiesības vai pienākumi izriet no vispārējiem civiltiesību un komercietiesību noteikumiem, vai arī no īpašiem atkāpes ietverošiem noteikumiem, kas ir raksturīgi maksātnespējas procesam (spriedums, 2019. gada 6. februāris, NK, C-535/17, EU:C:2019:96, 28. punkts). Turklāt saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru izšķirošs faktors, lai noteiktu, vai ir piemērojams Regulas Nr. 44/2001 1. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētais izņēmums, ir tas, cik cieša ir saikne starp celto prasību un maksātnespējas procedūru (spriedums, 2017. gada 9. novembris, *Tünkers France* un *Tünkers Maschinenbau*, C-641/16, EU:C:2017:847, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 10 Ņemot vērā šo judikatūru, iesniedzējtiesas jurisdikcijai ir būtiski, vai attiecīgais prasījums patiešām ir prasījums “ārpus maksātnespējas masas” *NIG* 25. panta 2. punkta izpratnē, kā to apgalvo prasītāja, vai arī tas ir uzskatāms par parastu pārbaudāmu prasījumu “no maksātnespējas masas” *NIG* 26. panta, skatot to kopsakarā ar 110. pantu, izpratnē (par šo atšķirību skat. iepriekš 6. punktu). Proti, kā norādīts iepriekš 8. punktā, saskaņā ar Briseles Ia regulas 1. panta 2. punkta b) apakšpunktu un Maksātnespējas regulas 3. panta 1. punktu iesniedzējtiesai ir jurisdikcija tikai attiecībā uz prasījumiem, kas nav saistīti ar maksātnespēju. Tā tas būtu prasījuma “ārpus maksātnespējas masas” gadījumā, bet ne prasījuma “no maksātnespējas masas” gadījumā, kā tas būtu Nīderlandē maksātnespējas procesa administratoram pieteiktā prasījuma gadījumā. Turklāt, ja attiecīgais prasījums ir prasījums “ārpus maksātnespējas masas”, nav skaidrs, vai abus prasījumus var izvirzīt vienlaicīgi – vienu Beļģijā un otru Nīderlandē.
- 11 Tā kā tiesai pirms citu jautājumu izskatīšanas vispirms ir jānosaka, vai tai vispār ir jurisdikcija, nav skaidrs, vai iesniedzējtiesa var lemt par prasījuma klasifikāciju.
- 12 Bankas garantijās, kuras prasītāja vēlas izmantot, pamatojoties uz tiesas nolēmumu, ko tā vēlas panākt ar savu prasību (skat. iepriekš 2. punktu), nav norādīts, kāda veida prasījums ir to pamatā. Tādēļ nav skaidrs, vai nepieciešamais tiesas spriedums pret *OWB NL* ir notiesājošs spriedums par parastu pārbaudāmu prasījumu “no maksātnespējas masas” saskaņā ar *NIG* 26. pantu, skatot to kopsakarā ar 110. pantu, vai arī notiesājošs spriedums saskaņā ar procedūru “ārpus maksātnespējas masas”, kas skar maksātnespējas parādnieku personīgi, *NIG* 25. panta 2. punkta izpratnē. Tomēr no pušu iesniegtajiem juridiskajiem atzinumiem izriet, ka šīs garantijas nevar izmantot, pamatojoties uz notiesājošu spriedumu “no maksātnespējas masas”.
- 13 Tajā pašā laikā uz jautājumu, vai ir iespējams pieteikt prasījumu “ārpus maksātnespējas masas”, ja maksātnespējas procesa administratoram jau ir pieteikts parasts pārbaudāms prasījums “no maksātnespējas masas”, šķiet, var atbildēt, pamatojoties tikai uz Nīderlandes maksātnespējas tiesību normām, nevis uz vispārīgām civiltiesību un komercietiesību normām. Proti, prasījuma mērķis galu galā ir panākt neapmaksātā rēķina apmaksu ārpus maksātnespējas procedūras, izmantojot bankas garantiju. Šajā kontekstā iesniedzējtiesa atsaucas arī uz Maksātnespējas regulas ceturto apsvērumu. Saskaņā ar to “[p]areizas iekšējā tirgus darbības labad ir jāizvairās no personu stimulēšanas pārvietot aktīvus vai tiesvedību no vienas dalībvalsts uz citu nolūkā iegūt labvēlīgāku tiesisko statusu (labvēlīgākās tiesas piekritības izvēle)”.
- 14 Tas rada jautājumu, vai Briseles Ia regulas 1. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka jurisdikcija lemt par to, vai šī tiesvedība attiecas uz prasījumu “no maksātnespējas masas” vai prasījumu “ārpus maksātnespējas masas”, un vai abus prasījumu veidus var pieteikt vienlaicīgi, ir tikai tās vietas Nīderlandes tiesai, kurā tika uzsākta maksātnespējas procedūra.

- 15 Iesniedzējtiesa arī jautā, vai *NIG* 25. panta 2. punkts ir saderīgs ar Maksātnespējas regulu, ja ar šo tiesību normu ir atļauts šādu prasījumu izvirzīt tiesā, kas nav tās dalībvalsts tiesa, kurā ir uzsākta maksātnespējas procedūra.

DARBA VERSIJA